

цінності з урахуванням особливостей умов повинні бути невід'ємною частиною будь-якої формальної підготовки або атестації, і повинні бути доступні в процесі постійного підвищення професійної кваліфікації. Всі журналісти повинні володіти базовими знаннями про права людини. Крім того, у них повинна бути можливість прослухати спеціальні курси, наприклад з питань освітлення більш спеціальної проблематики в сфері прав людини [9, с. 209].

Висновки. Існування демократії, правової держави і громадянського суспільства в сучасній

Україні неможливо без самоорганізації та соціальної активності громадян, зумовленої належним рівнем їх політико-правової культури і правосвідомості.

Однією з умов формування високого рівня правової культури суспільства є правове виховання - цілеспрямований і системний вплив на свідомість і культуру поведінки членів суспільства, здійснюваний з метою вироблення у громадян почуття поваги до права і звички дотримання права на основі особистого переконання.

Список використаної літератури:

1. Паталаха В.Ф. Інтеграції громадян в соціально-політичному розвитку суспільства : автореф. дис.канд. філос. наук /В.Ф. Паталаха ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К. : Б. в., 2010. – 19 с.
2. Дерекко В.С. Громадянське суспільство як суб'єкт впливу на воєнно-політичні рішення / В.С. Дерекко. II Політичний менеджмент. - 2009. - № 1. - С. 72 - 78.
3. Вагурин В.А. Синергетика эволюции современного общества / В.А. Вагурин. - Луганск: Копицентр, 2005. – 200 с.
4. Зиновьев А.А. Запад. Феномен западнизма / А.А. Зиновьев. - М.: Менталитет, 1995. – 349 с.
5. Цвих В.Ф. Профспілки і громадянське суспільство: особливості парадигми відносин : дис. докт. політ. наук / В.Ф. Цвих ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Б. в., 2004. - 455 с.
6. Разметаєва Ю.С. Правова культура і правове виховання в умовах формування громадянського суспільства / Ю.С. Разметаєва II Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія «Філософія, філософія права, політологія, соціологія», - 2013. - № 4. - С. 242-245.
7. Структурні виміри сучасного суспільства : [навчальний посібник] / за ред. С.С. Макеєва. - К, 2006. – 372 с.
8. Історія європейської ментальності/ за ред. П. Дінцельбахера ; пер. з нім. В.С. Кам'янець. - Львів : Літопис, 2004. – 720 с.
9. Цимбалюк М.М. Формування правосвідомості громадян у процесі розбудови громадянського суспільства : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.12 / М.М. Цимбалюк ; Нац. акад. внутр. справ України. - К., 2004. – 15 с.
10. Требін М.П. Феномен правового виховання у західному освітньо-виховному просторі / М.П. Требін II Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія «Філософія, філософія права, політологія, соціологія». - 2014. - № 2. - С. 66-86.

УДК 37.011(477)

ГУМАНІЗАЦІЯ ТА АВТОРИТАРИЗМ, ЯК СКЛАДОВІ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИТЕМИ ОСВІТИ

Шалімов О.С. – майор поліції, викладач, спеціаліст I категорії
Вінницьке вище професійне училище Департаменту поліції охорони

Сьогодні процес гуманізації освіти визначає основний напрям її розвитку у сучасному суспільстві. Зміни підходів у вихованні, перехід від авторитарного соціального устрою, формує та сповідує нові принципи та ідеали, адже людська цивілізація ХХІ століття, вперше, в своїй багатотисячолітній історії виходить на практичну реалізацію освітніх завдань. У сучасному учнівському та студентському товаристві на перше місце виходять якісні показники в отриманні знань, умінь та навичок, які не можуть стати професійними та конкурентноспроможними без переосмислення понять гуманізації та авторитаризму, значення яких нам нав'язували попередні покоління. Саме тому їх вивчення є актуальними і сьогодні.

Глибинну джерельну базу із

досліджуваного напрямку створили Андрущенко В. [1], Буяльська Т. [2], Корольов Б. [3], Кісіль М. [4], Кравець О. [5].

Гуманізація освіти – невід'ємна складова формування освітніх ідеалів та перехід системи освіти на новий європейський та конкурентоспроможний рівень. Перш за все необхідно звернутися до історичної спадщини. Тут варто відмітити періоди культурного розвитку, що змінювалися часами загального руйнування і лихоліття. Середньовіччя відійшло від багатьох гуманістичних ідеалів античних часів, а наслідки освітньої революції в ХІХ - ХХ ст., та розвиток науки і техніки далеко не завжди сприяли гуманістичному розвитку суспільства і освіти.

Маються на увазі передусім дві речі. По-перше, гуманізація освіти в цілому, тобто покращання умов освіти для людини,

збільшення уваги до її потреб тощо, в тій чи іншій формі відбувалося завжди, а тому не може бути сутнісною характеристикою сучасного етапу розвитку суспільства і освіти. По-друге, процес гуманізації в цілому до цього часу цілком мирно вживався з антигуманними характеристиками освітніх систем. Іншими словами, цей глобальний процес і в XX ст. не привів до створення освітніх систем, що дійсно сповідують гуманні ідеали та цінності. [4]

Цілком очевидно, що у вітчизняній освіті сьогодення, попри всі гуманістичні реформи і нововведення, вона в цілому залишається авторитарною, мало пов'язаною з реальними потребами людини і суспільства, з великим рівнем соціальної диференціації і практично відсутніми механізмами громадської саморегуляції. Характеризуючи вітчизняну освіту як із структурно-функціонального, так і з ціннісно-орієнтаційного боку, можна виділити кілька її фундаментальних особливостей, які заважають реалізації дійсно гуманістичних освітніх ідеалів.

Освіта, як і протягом останніх століть, розглядається майже виключно з кадрово-професійної точки зору. Незважаючи на квазігуманістичну риторику останніх років, і державне планування в цій сфері, і домінуюча громадська думка зорієнтовані на підготовку хороших професіоналів. Наслідок такої стратегії згубний як для країни, так і для системи освіти, як це не парадоксально, передусім з прагматично-утилітарної точки зору. [3]

Такі наслідки має кадрово-професійний підхід на практичному рівні. На гуманітарному ж рівні він визначає відсутність особистості в системі освіти. Освітні заклади навчають учнів. Студентів, спеціалістів, професіоналів - але не особистостей. І це - чи не найбільша втрата для суспільства, адже без уваги залишається основне джерело його розвитку - здібності та творча енергія людей. Зниження потенціалу розвитку окремих індивідів автоматично веде до зменшення креативної здатності всього суспільства. Кадрово-професійна система освіти - це антиособистісна, а відтак - антигуманна система освіти, що стримує розвиток і індивіда, і суспільства.

Основним завданням вітчизняної освіти до цього часу є надання знань. Знову ж таки, попри модернові розробки педагогічної науки та Міністерства освіти і науки, переважна більшість освітніх закладів та педагогів вважають своїм основним обов'язком "дати

знання". Відповідно навчальний процес зорієнтований на оптимізацію передачі знань, їх засвоєння та систематизацію; критерії оцінки та контролю всього навчання націлені на виявлення обсягу знань та навичок по їх використанню [3].

Виходячи з цих же засад оцінюється і робота освітніх закладів та педагогів, формулюються навчальні програми, розробляються та впроваджуються методики. Знання продовжують залишатися самоціллю роботи педагогічних працівників, і на практиці це приводить до дуалізації навчання.

Педагогічні працівники, які обстоюють доцільність орієнтації навчального процесу в першу чергу на знання, підкреслюють свою практичність. Насправді, така освіта в сучасних умовах вкрай непрактична - і в особистісному, і в суспільному вимірі.

В сучасному суспільстві знання змінюються дуже швидко, і не можуть забезпечити людині обсяг знань і навичок, достатніх для успішної діяльності бодай протягом кількох років по їх закінченні, не кажучи вже про все життя. Спроба вийти з цієї ситуації за рахунок збільшення самого обсягу знань приводить лише до ускладнення навчальних програм і перевантаження [5].

Проте, з гуманітарної точки зору найгірше в цій ситуації те, що знання в якості самоцілі навчального процесу витісняють з нього людину. Студенти та учні, перетворюються просто в інструмент досягнення абстрактних і в принципі чужих їм завдань - виконання програми, засвоєння матеріалу, успішної здачі теми. Різко суперечить гуманістичним принципам освіти виведення критеріїв оцінки навчального процесу за рамки індивідуальних рис студентів та учнів.

Ще один вкрай антигуманістичний наслідок такої ситуації - це штучне піднесення викладача над студентом, надання першому авторитарної влади. Сам педагог отримує значні можливості авторитарного тиску [4].

Ми розглянули лише найбільш очевидні авторитарні характеристики сучасної вітчизняної системи освіти. Вони носять масовий характер і є визначальними практично для всіх освітніх закладів - можливо, за незначним винятком. Крім цього, є й специфічні риси вітчизняної освіти, які породжені труднощами кризового періоду та відповідним менталітетом педагогів.

А тому і процес гуманізації освіти як загальна характеристика сучасної вітчизняної системи освіти носить абстрактний і

беззмістовний характер. Він не лише не визначає її специфічних характеристик, а навіть не може розглядатися як кінцева мета розвитку освіти – чи, скажімо освітянських реформ. Адже як мета цей процес має визначатися у вигляді якогось результату. Такий результат навіть теоретично сформулювати неможливо. Тому в методологічному плані проблема встановлення змістовно-критеріальної ролі процесу гуманізації в розвитку сучасної вітчизняної системи освіти не може бути вирішена просто посиланнями на більшу чи меншу інтенсивність цього процесу. Цілком зрозуміло, що повинна бути певна якісна визначеність нарощування гуманістичного потенціалу освіти, яка могла б бути теоретико-методологічним орієнтиром при визначенні загальної стратегії розвитку освіти і до якої можна було б прив'язати систему емпіричних індикаторів при програмуванні цієї стратегії розвитку [1].

Враховуючи вищесказане, таку роль може відігравати не термін "гуманізація освіти", а його більш конкретна інтерпретація у вигляді терміну "гуманоцентрична переорієнтація освіти". Змістом останнього є фіксація у якості цілком конкретного орієнтиру розвитку освітньої системи такого стану, коли гуманістичні цінності та ідеали стануть основою функціонування не периферійних, а центральних її компонентів, тобто стануть визначальною основою освітньої діяльності на рівні масової освіти і більшості освітніх закладів. Гуманоцентрично орієнтована освітня система – це освітня система, в якій гуманістичні принципи організації навчально-виховного процесу визначають функціонування масової школи, а не окремих елітарних закладів, і в повному обсязі всіх сфер освітньої діяльності, а не лише в окремих компонентах освітньої системи.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко В. Освіта має плекати духовність // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 7. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія: 36 наукових праць. – Випуск 11(24) - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007 - С. 7.
2. Буяльська Т. Гуманізація освіти вичерпане гасло і (не) виконане завдання? // Освіта. - 21-28 червня. - 2006. - С. 4-5.
3. Корольов Б.І. Вища школа України на зламі епох. // Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 1991-2006 рр.: Наук.-допом. бібліогр. покажч.. - К., 2008. - с. 19.
4. Кісіль М.В. Гуманізація вищої освіти як сучасна тенденція / М.В. Кісіль // Інноваційний розвиток суспільства за умов 285 кроскультурних взаємодій : матеріали конференції. - Суми, 2007 - С. 51
5. Кравець А.С. Гуманизация и гуманитаризация высшего образования // Вестник Воронежского государственного университета: Проблемы высшего образования. Воронеж: ВГУ, с. 29-36.

УДК 159.964.21

ПСИХОЛОГІЧНІ КОНФЛІКТИ ТА СПОСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Дідиченко І.В. – капітан поліції, викладач, спеціаліст II категорії
Вінницьке вище професійне училище Департаменту поліції охорони

Проблема вміння регулювати свої взаємини з оточуючими людьми є одним з актуальних питань сучасності.

Успішне вирішення конфліктних ситуацій потребує усвідомлення того, що таке конфлікт, знання і оволодіння ефективними способами спілкування, вміння обрати доцільний спосіб поведінки у певній конфліктній ситуації. Набуті знання допоможуть покращити взаємостосунки з оточуючими, сприятимуть ефективнішому використанню творчої енергії.

Проблемами дослідження психологічних конфліктів займалися такі відомі вчені як: Анцупов О.Я., Шитилов А.І. [1], Буткевич Т. В. [2], Дамб А., Нойбауер Ф. [3], Зазикін В.Г., Чернишов А.П. [4], Коломінський Н.Л. [5], Хоронжий А.Г. [5].

Проблема конфлікту цікавить багатьох

людей, оскільки життя без них не обходиться. Конфлікт виникає здебільшого тоді, коли відбувається зіткнення інтересів окремих осіб або групи людей. Ці інтереси бувають дуже різнобічними і можуть виявлятися у прагненні оволодіти одними і тими ж цінностями, речами, соціальними ролями, об'єктами тощо [1].

Конфліктною можна вважати ситуацію, в якій сторони, не звертаючись до відвертих зіткнень, сварок чи бійок, виявляють схильність до суперечок, з'ясування позицій. Таким чином, можна вважати, що конфлікт є одним із видів особливо значущих ситуацій у спілкуванні.

Часто в умовах конфлікту його учасники не рахуються один з одним, не вміють і не хочуть вислухати іншу сторону, не ведуть потрібного діалогу. Все це стає причиною подальшого загострення ситуації, коли виникає